

Social Sciences Indexed

International
SOCIAL MENTALITY AND
RESEARCHER THINKERS JOURNAL
Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
SMARTjournal (ISSN:2630-631X)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language, Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

2019

Vol:5, Issue:25

pp.1579-1599

www.smartofjournal.com

editorsmartjournal@gmail.com

**SOSYAL HİZMET LİSANS VE ÖN LİSANS OKUYAN ÖĞRENCİLERİN SOSYO-
DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE ÇOCUKLUK DÖNEMİ
ÖRSELENMİŞLİKLERİNİN BELİRLENMESİ**

ASSESSMENT OF CHILD AGE ABUSE OF THE SOCIAL SERVICES' STUDENTS (BOTH BACHELOR'S DEGREE AND ASSOCIATE DEGREE) AS TO THE THEIR SOCIO-DEMOGRAPHICS

Dr. Öğr. Üyesi Rumeysa AKGÜN

Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Kırıkkale/Türkiye

Dr. Öğr. Gör. Sadiye KAYAARSLAN

Kırıkkale Üniversitesi, Delice Meslek Yüksek Okulu, Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Programı, Kırıkkale/Türkiye

Article Arrival Date : 25.09.2019

Article Published Date : 10.11.2019

Article Type : Research Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.371>

Reference : Akgün, R. & Kayaarslan, S. (2019). "Sosyal Hizmet Lisans ve Ön Lisans Okuyan Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Çocukluk Dönemi Örselenmişliklerinin Belirlenmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 5(25): 1579-1599

ÖZET

Çocukluk dönemi örselenmişliği kavramı çok eskilere dayanmaktadır. Tarihin her döneminde çocuklar örselenmeye muhatap olmuştur. Günümüzde de sosyal sorun alanlarından biri olarak geçerliliğini korumaktadır. Bu sorun kişiyi aynı zamanda travmatize eden bir durumdur. Bu örselenmenin meydana getirdiği travmatik durum ortadan kaldırılamaz ise kişiler ileriki yaşamlarında suça karışma gibi daha büyük sorunlarla karşılaşabilirler. Böyle ciddi bir sosyal sorunda da sosyal hizmetin önemi yadsınamaz. Ancak kişiler kendileri bir probleme sahipken başkasına müdahale edemez. Dolayısıyla bu çalışmada sosyal hizmet /sosyal hizmet ve danışmanlık bölümü öğrencilerinin sosyodemografik özelliklerine göre çocukluk döneminde maruz kaldıkları örselenme davranışları saptamak amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu Kırıkkale Üniversitesi Delice Meslek Yüksek Okulu Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık bölümü ile Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet bölümünde öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 152 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada bağımsız değişkenlerden sosyo-demografik nitelikler hakkında veri toplamak için Kişisel Bilgi Formu, öğrencilerin çocukluk örselenme yaşantılarına ilişkin veriler için Kaya (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanması yapılan Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma sonucuna göre öğrencilerin; çocukluk örselenme yaşantıları ölçeğinden aldıkları puanlara bakıldığında fiziksel ihmale maruz kalan öğrencilerin ortalama puanı $X=41.18$, duygusal ihmale maruz kalanlar $X=8.58$, fiziksel istismara maruz kalanlar $X=6.55$, cinsel istismara maruz kalanlar $X=6.64$ ve duygusal istismara maruz kalanlar $X=8.14$ 'tür. Öğrencilerin çocukluk döneminde en fazla duygusal ve fiziksel ihmale maruz kaldıkları görülmüştür. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine göre çocukluk örselenme yaşantılarına bakıldığında ise; cinsiyetlerine göre çocukluk dönemi örselenmişlikleri arasında anlamlı fark görülmemiştir. Buna karşın öğrencilerin yaşları, aile yapıları, ailede kaçınıcı çocuk oldukları, çocukluklarını kiminle geçirdikleri, anne baba mesleği, ruhsal hastalıklarının olma durumu ve şiddet gösterme durumları arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Buna göre yaşı 18-20 arasında olan, çekirdek ailede büyüyen, ailede ikinci ya da üçüncü doğan, çocukluğunu akrabalarıyla geçiren, annesi ev hanımı ve babası işçi olan, ruhsal rahatsızlığı olan, çoğunlukla şiddet gösteren öğrencilerin diğer öğrencilere göre çocukluklarında daha fazla örselenme yaşadıkları söylenebilir.

ABSTRACT

The term “Child Abuse” is an historical one. Children have been faced to abuse throughout the history. Today, it remains to be a problem. This problem traumatize the victim as well. If it is not healed, the trauma might lead to criminal tendency. Importance of the social work for this issue should not be overseen. However, the ones with this problem can not treat the others. So, this study is conducted in order to assess possible abuse of the students’ childhood taking into consideration of their socio-demographic backgrounds.

Workshop consists of 152 students who accepted to volunteer from the department of Social Work of Kırıkkale University Delice Vocational School and Faculty of Social Work. In the study, Personel Information Form is used to collect socio-demographic attributes of the students. As for the Child abuse experiences Child Abuse Scale is employed which is adapted to Turkish by Kaya(2014).

As to the results that the average of the students who had physical deprivation is 41.18 While the average for emotinal deprivation is 8.58, physical abuse is 6.64 and sexual abuse is 8.14. This shows that the most common problems are physical and emotional deprivation. There is no significant difference between genders. However, age, family structure, parents’ profession, children number, with whom the child age is passed, existence of psychical disease and violence make difference. It can be stated that the ones aged 18-20, living with nucleus family, born to as second or third sibling, staying with relatives in childhood, having housewife mother, having worker father, psychical disease, and violent students have underwent more abuse in the childhood.

Key Words: Childhood, Child Abuse, Social Servise, Social Services and Conculancy

1. GİRİŞ

Çocukluk döneminde kötü davranışlara/istismara muhatap olmak son yıllarda daha çok gündeme gelmektedir. “Çocukluk dönemi örselenme yaşantısı”, “çocuk istismarı-ihmalı”, “çocuğa yönelik kötü muamele” gibi kavramlar literatürde birbirlerinin yerine kullanılan kavramlardır. Bu kavramların ifade etmek istediği düşünce özünde aynıdır: Çocuğun ruhsal-bedensel sağlığı bakımından gelişimsel ihtiyaçlarının karşılanmaması ve/ya çocuğun ruhsal-bedensel sağlığında aksamalara neden olabilecek davranışlarda bulunulması (Kaya, 2014: 15).

Çocuk istismarı ve ihmal kavramına ortak bir tanım getirilmesi, farklı bilim dallarının araştırma konusu olması nedeniyle oldukça zor olmuştur. Her bilim dalı istismarın farklı boyutlarına odaklanmış ve kendi alanları doğrultusunda tanımlamalar yapmıştır. Tanıma ilişkin sorunlar, konunun disiplinler arası özelliğinden kaynaklandığı gibi toplumsal ve kültürel değerlere de bağlanmaktadır. Özellikle kültürel farklılıklar çocuk istismarını tanımlamayı daha da güçleştirmektedir. Bir toplumda çocuğa karşı gösterilen davranışların çocuk istismarı-ihmal olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği, toplumu oluşturan bireylerin değerleri, inançları, uydukları toplumsal kurallar, çocuk gelişimi ile ilgili bilgileri, disiplin yöntemleri, aile ilişkileri gibi etkenler tarafından belirlenebilmektedir.

2. ÇOCUKLUK DÖNEMİ ÖRSELENME YAŞANTISI TÜRLERİ

Çocukluk dönemi örselenme yaşantısı kavramı; çocuğa yöneltilen davranışın türü, bu davranışların nedenleri ve çocuğa etkileri bakımından farklılaştığı düşünülen üç başlık altında incelenmektedir. Bunlar; fiziksel örselenme, cinsel örselenme ve duygusal örselenmedir (Aydın & İşmen, 2003). Çocuk örselenmesinde sadece davranışta bulunmak değil aynı zamanda istenilen davranışta bulunmama da örselenme nedeni olarak karşımıza çıkabilmektedir. İhmal kavramı da işte bu durumu açıklarken kullanılmaktadır.

2.1. Fiziksel İstismar

Fiziksel istismarın en geniş anlamdaki tanımı, çocuğun kaza dışı yaralanması şeklinde (Polat, 2007) yapılan tanımıdır. Bu istismar türünün sonucunda fiziksel hasarlar, kırıklar, yanıklar, kesikler görülmektedir. UNICEF’e göre fiziksel istismar; kasıtlı yapılan yasaklanmış, çocuğa acı veren gelişme ve çocuğun işlevselliğinde sürekli zarara yol açabilecek her türlü şiddet hareketidir. Bu tanıma göre tokat atma, ısırma, itme, tekmeleme, boğazı sıkma, kemik kırma, evden kovma (Akyüz, 1999) gibi eylemler fiziksel istismar tanımı içindeki davranışlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2. Duygusal İstismar

“Psikolojik istismar” olarak da ifade edilir; bireyin ilgi ve sevgiden mahrum edilerek ruhsal açıdan zarara uğratılmasını anlatır. Çocuğun gelişiminde engel oluşturan davranışlar kadar onun olumlu yönde gelişimini sağlayacak davranışlarda bulunulmaması da duygusal istismar kapsamındadır.

Toplumda en yaygın görülen istismar türü duygusal istismardır (Karakuş, 2006). Buna rağmen duygusal istismarın tanımlanması, kanıtlanması ve önlenmesi oldukça güçtür. Duygusal istismarda, fiziksel ve cinsel istismardaki gibi, somut fiziksel bulgular bulunmaz ve duygusal istismar diğer istismar türleriyle aynı anda deneyimleniyor olabilir. Bu nedenlerden dolayı duygusal istismar karmaşıktır; ayrıca zor tespit edilen bir istismar türüdür.

Çocuğa duygusal istismar uygulayan yetişkinler genellikle şu eylemlerde bulunmaktadır: Reddetme, yıldırma, suça teşvik etme, kendi çıkarı için kullanma, duygusal tepki vermeme, aşağılama, vakti gelmeden çok önce yetişkinliğe ait roller vererek büyük sorumluluklar altında ezme, çocuğun gelişim dönemine uygun olmayacak şekilde aşırı korunması, çocuğu diğer çocuklarla karşılaştırmak, tehdit ve korku içerikli iletişim, çocuğun yalnız bırakılarak cezalandırılması (Kars, 1996; Polat, 2007). UNİCEF’in tanımında da yer aldığı üzere çocuğun kapasitesinin ve isteklerinin kötülenmesi, sosyallikten uzak bırakılması, terk edilmekle tehdit edilmesi de (Doğanlı & Karaörs, 2017:84) duygusal istismar kapsamındadır. Tüm bu davranış şekilleri sonuçta çocuğun duygusal olarak örselenmesine neden olabilmektedir.

2.3. Cinsel İstismar

Cinsel istismar, çocuğun kendisinden en az altı yaş büyük bir kişi tarafından cinsel doyum için zorla ya da ikna yoluyla kullanılması/ bu amaçla başkasının çocuğu kullanmasına izin verilmesi (Tıraşçı & Gören, 2007: 71) şeklinde tanımlanabilir.

Cinsel istismarda çocuk tam anlayamadığı, psiko-sosyal gelişim açısından hazır olmadığı, toplumsal kurallara ve kanuna uygun olmayan cinsel davranışlara maruz kalmaktadır. Cinsel istismar kavramı, fiziksel temas içeren ve içermeyen davranışları kapsamaktadır.

Temas içermeyen cinsel istismar davranışları arasında çocukla cinsel içerikli sohbet edilmesi, çocuğun fotoğraf ya da videosunun çekilerek pornografi amaçlı kullanılması, çocuğa genital bölgenin gösterilmesi, çocuğun çıplak olarak -muhatabını cinsel anlamda tatmin edecek şekilde- istismarcı tarafından gözlemlenmesi, çocuğun yetişkin kimselerin cinsel ilişkisine ya da başka çocuğun cinsel istismarına tanık olmasının sağlanması sayılabilir. Temas içeren cinsel istismar davranışları arasında ise çocuğun bedenine cinsel amaçlı dokunulması-öpülmesi, çocuğun cinsel amaçla dokunmasının şiddet yoluyla sağlanması, oral-vajinal-anal cinselliğin yaşanması, çocuğun cinsel bölgelerine sürtünmeyle dokunma, çocuğun fuhuş amaçlı kullanılması sayılabilir (Doğan & Bayar, 2018:571).

Cinsel istismar genelde yıllarca devam eden bir durum olmakta, çoğunlukla gizli kalmakta (Taner & Gökler, 2004; Haspolat vd., 2016) ve belirlenmesi zor olmaktadır.

Bireylerin çoğunluğunun cinsel istismara maruz kalma yaşınının 18 yaş altında olduğunu ve yine çoğunluğu kızların oluşturduğunu söyleyebiliriz. Nitekim Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Beden ve Ruh Sağlığı Heyetinde 2012-2014 arasında muayenesi yapılan 258 cinsel istismar olgusunun (196 tanesi kadın, 62 tanesi erkek) 227’sinin (%88) yaşınının, 18 yaş ve altında olduğu; çoğunluğu kızların oluşturduğu (Korkmaz vd., 2014:656) belirtilmektedir.

2.4. İhmal

İhmal, çocuğa yönelik aktif davranışı değil pasif bir tutumu ifade etmek için kullanılmaktadır. İhmali “kötü bakım” olarak da isimlendirebiliriz. İster bakım verenin kötü niyetinden olsun isterse eğitimsizliği nedeniyle olsun çocuğun temel ihtiyacı olan bakımının ve korunmasının sağlanmadığı ve görmezlikten gelindiği durumda ihmalden söz edilebilir. Göz ardı edilen, çocuğun fiziksel, duygusal ya da eğitimsel ihtiyaçları (Polat, 2007) olabilir. Sonuçta ihmal; çocuğun öz bakımı,

barınması, korunması, eğitim alması ve gözlenmesinin ona bakım verme yükümlülüğü bulunan tarafından hakkıyla yerine getirilmemesidir.

Ailedeki çocuk sayısının fazla olduğu durumlarda, çocuk evde kendi bakımını üstlenen birinin olmadığını söylediğinde, çocuğun bakımından sorumlu olan bireyin çocuğa karşı ilgisiz olduğu gözlemlendiğinde bunların her biri birer ihmal belirtisi olabilir (Polat, 2007). Çocuğun sosyal kaynaklardan yoksun bırakılması fiziksel ihmale; sevilmemesi, yakınlık ve ilgiden uzak tutulması duygusal ihmale; cinsel gelişimine gereken önemin gösterilmeyip cinsel sömürüden korunmaması cinsel ihmale (Aral, 2001) örnek gösterilebilir.

Duygusal ihmal durumunda çocuğun sevgi ve ilgiden, destekten mahrum bırakılması; bağlanma ihtiyacının uygun şekilde yerine getirilmemesi söz konusudur (Zerenoğlu, 2011:31). Duygusal istismar; sözel istismarı, fiziksel olmamakla birlikte çok ağır olan cezalar/ tehditleri içerirken; duygusal ihmal yeterli duygusal destek sağlamamayı, ilgi-sevgiden mahrum bırakmayı ve çocuğun şiddetle karşı karşıya kalmasına izin vermeyi içermektedir (Glaser'den Akt. Taner & Gökler, 2004:85).

Fiziksel ihmal; çocuğun beslenmesinin, giydirilmesinin, hijyeninin yetersizliği sonucunda bakımının yeterince yapılmamasıdır (Kaplan vd., 1999). Ayrıca çocuğun eğitim ihtiyacının ve tıbbi bakımının da yeterince karşılanmaması (Zerenoğlu, 2011:31) fiziksel ihmal kapsamında değerlendirilmektedir.

Çocuğun gelişim dönemine uygun aşularının yaptırılmadığında, görme sıkıntısı olan çocuğun gözlük takmadığı durumda, vücut temizliğinin yapılmayışından kaynaklanan beden kokusu olduğunda, çocuğun hava şartlarına uygun şekilde ve yeterince giydirilmediği durumlarda, çocuğun giysilerinin sürekli kirli olduğu görüldüğünde bu tür örnekler bize çocuğun fiziksel ihmale maruz kaldığını gösterir (Polat, 2007) birer kanıt niteliği taşıyabilmektedir.

İhmal, fiziksel istismardan daha sık görülmekle birlikte fiziksel istismar kadar örseleyici olmamaktadır. Ayrıca ihmalin sonuçlarının çok ciddi olmadığı sürece önemsenmediği (Polat, 2007) dikkat çekmektedir. Bununla birlikte istismar kadar ihmal de bireyin ruhsal yapısında bozulmalara neden olabilmektedir. Nitekim psikiyatrik tanı alan hastalarla yapılmış olan bir araştırmada duygusal ihmal oranı %81.6, fiziksel ihmal oranı ise %72.1 (Örsel vd., 2011) olarak ifade edilmiştir. İhmal ve istismarın her bir türü sonuçta çocukların yaşantısında onların örselenmelerine neden olan birer travmatik durumdur.

3. ÇOCUKLUK DÖNEMİ İHMAL VE İSTİSMARININ YAYGINLIĞI

Türkiye'deki 8 şehirde, yaşları 4-12 arasında olan 16.100 çocuk üzerinde yapılan bir araştırmada kız çocuklarının %34.6'sının; erkek çocukların % 32.5'inin fiziksel örselenme yaşadığı; bu davranışları sergileyenlerin sırasıyla aile üyeleri, akraba ve çocuklarla bağı bulunan bakıcı, öğretmen gibi kişiler olduğu (Yalçın, 2011) ortaya konulmuştur.

Cinsel istismar yaygınlığının kadınlar için %12-17, erkekler için %5-8 olduğu belirtilmektedir (Taner & Gökler, 2004; Tıraşçı & Gören, 2007). Avrupa'da, 16 yaşından önce gerçekleşen cinsel istismar sıklığının kızlarda %6-16, erkeklerde %1-15 aralığında seyrettiği (Lampe, 2002) belirtilmektedir. Türkiye'de lise öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada öğrencilerin %16,5'inin ihmal; %15.8'inin duygusal, %13.5'inin fiziksel ve %10.7'sinin cinsel istismara maruz kaldığı tespit edilmiştir (Zoroğlu vd., 2001).

Tablo 1: Türkiye' de Çocuk İstismarı Verileri (Sayı)

İstismar Türleri	2014 Yılı	2016 Yılı
Fiziksel istismar	74087	83607
Duygusal istismar	5019	6995

Cinsel istismar	11095	16877
Ekonomik istismar	3291	551

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Merkezi Dağıtım Sistemi, Akt. Doğanlı & Karaörs, 2017:85.

2014 yılından itibaren çocukların yaşadığı istismar verileri incelendiğinde fiziksel ve cinsel istismar oranlarının diğer türlere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Fiziksel ve cinsel istismar oranlarının artışı, sorunun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Özellikle cinsel istismarın hızlı şekilde artması, sorunun büyüklüğüne ve acilen çözümünün gerekliliğine dair bir işaretidir.

Çocuk mağdurların %26'sının yaşadıkları cinsel istismardan dolayı herhangi bir bildirimde bulunmadığı (Kogan'dan Akt. Doğan & Bayar, 2018: 572) belirtilmektedir. Cinsel istismar verileriyle ilgili olarak, istismara uğrayan çocuğun ve ailesinin ciddi bir sonuçla karşılaşmadıkça durumu kimseye söylememesinden dolayı cinsel istismar verilerinin tam olarak gerçeği yansıtmadığı düşünülebilir. Buna rağmen hem fiziksel hem de cinsel istismar türü diğer türlere oranla yine de oldukça fazladır.

4. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUKLUK DÖNEMİ ÖRSELENMİŞLİKLERİNİN ÖNEMİ

İstismar ile ilgili resmi istatistikler, genellikle istismara uğrayan bireylerin adli kurumlara, emniyete ve sağlık kurumlarına ulaşmaları durumlarında söz konusu verilerin işlenmesiyle elde edilmektedir. Konuyla ilgili toplumsal araştırmalar ise genellikle sınırlı sayıdadır ve istismara uğrayan bireylerin yaşları küçüldükçe ve eğitim düzeyleri düştükçe konuya dair deneyimlerini paylaşma durumlarının da azaldığı ifade edilebilir. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin çocukluk dönemi örselemişliklerinin araştırılması konuya dair sağlıklı veri toplanması açısından önemli görülebilir. Nitekim üniversite öğrencilerinin, belli bir eğitim düzeyine ulaşmış ve bazı konulardaki farkındalıklarının ve anlamlandırma düzeylerinin geliştiği düşüncesinden hareketle bu grup üzerinden toplanılan verilerin çocukluk dönemi örselemişlikleri hakkında daha net bilgiler vereceği düşünülmüş ve bu nedenle bu grup üzerinde araştırma yapılmıştır.

Üniversitede öğrenciler birbirinden farklı fikirlere ve bilgi düzeylerine, kişilik ve anlayış yapısına, kültürlere, sosyo-ekonomik çevreye sahip bireyler olarak aynı ortamı paylaşmak durumundadırlar. Bununla birlikte üniversiteden mezun olduklarında da her birinin işe yerleşme, evlenme, yaşam tarzı ve hayattaki seçenekleri farklı olacaktır ve beraberinde bazı sorunlar yaşayabileceklerdir. Kimisi sıkıntılı dönemleri kolay atlatabilecekken kimisi oldukça zor atlatabilme imkânına sahip olacaktır. Dolayısıyla sıkıntıları en az zararlarla atlatabilmek için gençlerin öncelikle hayata dair olumlu düşünceler geliştirmesi ve dengeli bir ruhsal yapıya sahip olmaları gerekmektedir. Üniversite ortamı farklılıklar içinde hoşgörüyü kazanmanın ve birlikte yaşamının olumlu getirileriyle tanışmanın en kaliteli mekânı olarak görülebilirse bu ortamdaki birçok fırsatın da değerlendirilebileceği düşünülebilir. Üniversite dönemindeki gençler artık olgunlaşma evresinde oldukları ve kişiliklerinin oturduğu bir dönemde olduklarından çocukluk döneminde yaşanan örselemişliklerin de etkisinin bu dönemde azaldığını düşünebiliriz. Kötü yaşantıların etkisi azalma gösterse bile etkinin tamamen ortadan kalktığını söylemek o kadar da kolay görünmemektedir. Fakat üniversite dönemindeki gençlerin çocukluk yaşantılarını daha sağlıklı değerlendirebildiklerini söylemek daha olasıdır. Bu nedenle çocukluk dönemi örseleme yaşantılarını üniversite öğrencileri üzerinden incelemek daha sağlıklı görünmektedir.

5. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma, nicel araştırma yönteminden ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2013). Bu çalışmada, sosyal hizmet / sosyal

hizmetler ve danışmanlık bölümü öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine göre çocukluk örselenme yaşantıları incelenmiştir.

Araştırmaya başlamadan önce dersin öğretim üyesinden izin alınmış, öğrencilere kendilerine yapılacak çalışma hakkında bilgi verilmiş ve anketi doldurmak isteyenlere anketler verilmiştir. Öğrencilerin anketleri doldurması ortalama 25-30 dakika sürmüştür.

Çalışmanın bağımlı değişkeni, çocukluk örselenme yaşantıları ölçeği ve bağımsız değişkenleri ise öğrencilerin; cinsiyeti, yaşı, ailede kaçınıcı çocuk olduğu, anne ve baba mesleği, aile yapısı, çocukluklarını kiminle geçirdikleri, ruhsal hastalıklarının olma durumu ve şiddet gösterme durumları oluşturmaktadır.

5.1. Katılımcılar

Araştırma çalışma grubunu Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü ile Delice Meslek Yüksekokulu Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya araştırmaya katılmayı kabul eden 152 öğrenci alınmıştır. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Sosyo-Demografik Özellikler		s	%
Üniversite birimi	Fakülte	120	78,9
	Yüksekokul	32	21,1
Cinsiyet	Kadın	119	78,3
	Erkek	33	21,7
Yaş	18-20	91	59,9
	21-23	61	40,1
Aile yapısı	Çekirdek	122	80,3
	Geniş aile	26	17,1
	Tek ebeveynli aile	4	2,6
Ailede kaçınıcı çocuk	1.	65	42,8
	2.	55	36,2
	3.	18	11,8
	4 veya üstü	14	9,2
Çocuklukta birlikte yaşanılan kişiler	Anne, baba, kardeş	136	89,47
	Yalnız anne ve kardeş	6	3,95
	Yalnız baba ve kardeş	2	1,32
	Akrabalar	8	5,26
Anne mesleği	Ev hanımı	129	84,9
	İşçi	14	9,2

	Memur	4	2,6
	Emekli	2	1,3
	Diğer	3	2
Baba mesleği	Çalışmıyor	6	3,9
	İşçi	45	29,6
	Memur	31	20,4
	Emekli	43	28,3
	Diğer	28	18,5
Ruhsal hastalık	Evet	6	3,9
	Hayır	132	86,8
	Şüpheleniyorum	14	9,3
Şiddet gösterme	Çoğunlukla şiddete başvururum	3	2
	Bazen şiddete başvururum	61	40,1
	Hiçbir zaman şiddete başvurmam	88	57,9

Tablo 2’de öğrencilerin sosyo demografik bilgileri incelendiğinde öğrencilerin %78,9’nun fakültede ve %21,1’inin yüksekokulda okuduğu, %78,3’ünün kız olduğu görülmüştür. Şahin Demirkapı (2013)’nin fakülte ve yüksekokul öğrencileriyle yaptığı çalışmada öğrencilerin %43,24’ünün, Bostancı vd., (2006)’nin yaptığı çalışmada da %55,8’inin kadın olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin yaşlarına bakıldığında yarısından fazlasının 18-20 yaş arasında olduğu görülmüştür. Bostancı vd., (2006)’nin yaptığı çalışmada da öğrencilerin %56,9’unun 18-20 yaş arasında olduğu görülmüştür. Öğrencilerin aile yapısına bakıldığında %80,3’ünün çekirdek aile olduğu belirlenmiştir. Şahin Demirkapı (2013)’nin yaptığı çalışmada da öğrencilerin %81,2’sinin, ve Bostancı vd., (2006)’nin yaptığı çalışmada da %86,2’sinin çekirdek aile olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin ailede kaçınıcı çocuk olduklarına bakıldığında %42,8’inin ailede 1. çocuk olduğu görülmüştür. Bostancı vd., (2006)’nin yaptığı çalışmada da öğrencilerin %44,4’ü ailede 1. çocuktur. Öğrencilerin çocukluklarını kiminle geçirdiklerine bakıldığında %89,47’sinin çocukluğunu annesi, babası ve kardeşiyle geçirdiği görülmüştür. Öğrencilerin anne baba mesleğine bakıldığında annelerin %84,9’u ev hanımı ve babaların da %29,6’sı işçidir. Bostancı vd., (2006)’nin yaptığı çalışmada annelerin %73,0’ı ev hanımıyken babaların %29,6’sı emeklidir. Öğrencilerin ruhsal hastalığının olma durumuna bakıldığında sadece %3,9’u ruhsal hastalığının olduğunu belirtmiştir. Şahin Demirkapı (2013)’nin yaptığı araştırmada ise görüşülen kişilerin %21,7’sinin psikiyatrik hastalığının olduğu saptanmıştır. Araştırmamıza katılan öğrencilerin şiddete başvurma durumlarına bakıldığında %57,9’u hiçbir zaman şiddete başvurmadığını söylemiştir.

5.2. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen; öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları, okulları, çocukluklarını kiminle geçirdikleri, aile yapısı, ailede kaçınıcı çocuk olduğu, anne-baba

mesleği gibi sosyo-demografik özelliklerini içeren görüşme formu ve Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği kullanılmıştır.

Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği (ÇÖYÖ): Bernstein ve ark. (2003) tarafından geliştirilen ve Kaya (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan ölçek, çocukluk dönemindeki istismar geçmişini gözden geçirmeye yönelik bir ölçme aracıdır. 28 maddeden oluşan ölçekte; Kesinlikle Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Biraz Katılıyorum (3), Katılıyorum (4) ve Kesinlikle Katılıyorum (5) biçiminde seçenekler olup, 5'li likert tipinden oluşmaktadır. Ölçekten alınan puanın artması, çocukluk döneminde yaşanan istismar yaşantılarının yoğunlaştığı anlamını taşır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 25, en yüksek puan ise 125'tir. Ölçekte ters puanlanması gereken maddeler 2, 5, 7, 13, 26 ve 28. maddelerdir. Kontrol amacı taşıyan 3 madde (10., 16. ve 22. maddeler) puanlamaya sokulmamaktadır. Bu nedenle kontrol amacı taşıyan bu maddelerin ters puanlanmasının gereği yoktur. Ölçek beş alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; fiziksel istismar (9., 11., 12., 15. ve 17. maddeler), cinsel istismar (20., 21., 23., 24. ve 27. maddeler), duygusal istismar (3., 8., 14., 18. ve 25. maddeler), fiziksel ihmal (1., 4., 6., 2. ve 26. maddeler) ve duygusal ihmal (5., 7., 13., 19. ve 28. maddeler) alt boyutlarıdır (Kaya, 2014).

5.3. Verilerin Analizi

Veri toplama araçlarından elde edilen bilgiler, veri girişine hazır hale getirildikten sonra, SPSS 22 programıyla analiz edilmiştir. Sürekli değişkenler normal dağılım yönünden Kolmogorov-Smirnov testi ile incelendi. Parametrik varsayımları sağlayan grupların ortalamaları Student t testi ve Anova testi ile karşılaştırıldı. Normal dağılım göstermeyen Gruplar arasında farkı ise Mann-Whitney U Testi ve Kruskal-Wallis Varyans Analizi ile incelendi. Tüm istatistiksel veriler için $p < 0.05$ anlamlı olarak kabul edildi.

6. BULGULAR VE YORUM

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre çocukluk örselenme yaşantıları ölçeğinden aldıkları puana ilişkin bulguları ve yorumları bu bölümde yer almaktadır.

Tablo 3'te Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Çocukluk Örselenme Yaşantıları Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Min. - Max. Değerleri Tablosu verilmiştir.

Tablo 3: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Çocukluk Örselenme Yaşantıları Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Min. - Max. Değerleri Tablosu

Alt Ölçekler	$\bar{X}$	Sd	min	max
Toplam	41,18	14,27	26	114
Fiziksel ihmal	8,58	3,07	5	21
Duygusal ihmal	11,28	3,03	5	22
Fiziksel istismar	6,55	3,29	5	25
Cinsel istismar	6,64	3,98	5	25
Duygusal istismar	8,14	3,78	5	25

Tablo 3'te sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin çocukluk örselenme yaşantıları ölçeğinden aldıkları puanlara bakıldığında fiziksel ihmale maruz kalan öğrencilerin ortalama puanı $\bar{X}=8,58$, duygusal ihmale maruz kalanlar $\bar{X}=11,28$, fiziksel istismara maruz kalanlar $\bar{X}=6,55$ ve cinsel istismara maruz kalanlar $\bar{X}=6,64$ ve duygusal istismara maruz kalanlar $\bar{X}=8,14$ 'tür. Buna göre, öğrencilerin en fazla duygusal ihmale ve fiziksel ihmale maruz kaldıkları görülmüştür. Bozgün ve Pekdoğan (2017)'nin yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının çocukluk örselenme yaşantılarına bakıldığında fiziksel

istismara maruz kalan öğretmen adaylarının ortalama puanı $X=42,08$, cinsel istismara maruz kalanların $X=8,51$ ve duygusal istismara maruz kalanların $X=68,90$ olduğu görülmüştür. Güneri Yöyen (2017)'in üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada da öğrencilerin duygusal istismar düzeyi $X=6,58$, fiziksel istismar düzeyi $X=5,42$, fiziksel ihmal $X=6,80$, duygusal ihmal düzeyi $X=8,510$ ve cinsel istismar düzeyi $X=6,38$ bulunmuştur.

Tablo 4: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Çocukluk Örselenme Yaşantılarına İlişkin T Testi Sonucu

Alt Ölçekler	Cinsiyet	N	x	sd	t	p
Toplam	Kadın	119	41,21	14,84	0,04	0,97
	Erkek	33	41,09	12,16		
Fiziksel ihmal	Kadın	119	8,58	2,94	0,01	0,99
	Erkek	33	8,58	3,55		
Duygusal ihmal	Kadın	119	11,17	3,13	-0,84	0,40
	Erkek	33	11,67	2,65		
Fiziksel istismar	Kadın	119	6,52	3,40	-0,18	0,86
	Erkek	33	6,64	2,89		
Cinsel istismar	Kadın	119	6,66	4,13	0,11	0,91
	Erkek	33	6,58	3,43		
Duygusal istismar	Kadın	119	8,28	4,04	0,86	0,39
	Erkek	33	7,64	2,63		

Tablo 4 incelendiğinde sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin cinsiyetlerine göre çocukluk yaşantıları alt ölçeğine bakıldığında anlamlı fark görülmemiştir ($p>0,05$). Buna göre öğrencilerin cinsiyetlerine göre çocukluk döneminde örselenme yaşama durumları aynıdır. Bostancı vd., (2006)'nin yaptığı çalışmada da örselenme davranışı ile cinsiyetler arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Zeren vd., (2012)'nin yaptığı çalışmada ise öğrencilerin cinsiyete göre ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre duygusal ($p=0,025$), fiziksel ($p=0,004$) ve cinsel ($p=0,001$) kötüye kullanım belirgin düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Güneri Yöyen (2017)'in yaptığı çalışmada da erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla fiziksel ihmal ve cinsel istismarla karşılaştığı görülmüştür. Pekdoğan'ın araştırmasında ise (2017: 200), çocukluk döneminde tüm örselenme türlerine yönelik ortalama puanlar incelendiğinde, kızların erkeklerden daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür.

Tablo 5: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Çocukluk Örselenme Yaşantılarına İlişkin T Testi Sonucu

Alt Ölçekler	Yaş	N	X	Sd	t	p
Toplam	18-20	91	39,29	12,97	-2,02	0,04*
	21-23	61	44,02	15,70		
Fiziksel ihmal	18-20	91	8,33	2,80	-1,22	0,22
	21-23	61	8,95	3,43		

Duygusal ihmal	18-20	91	11,09	2,94	-0,94	0,35
	21-23	61	11,56	3,17		
Fiziksel istismar	18-20	91	6,13	2,93	-1,91	0,06
	21-23	61	7,16	3,71		
Cinsel istismar	18-20	91	6,14	3,56	-1,92	0,06
	21-23	61	7,39	4,45		
Duygusal istismar	18-20	91	7,59	3,33	-2,20	0,03*
	21-23	61	8,95	4,28		

*p<0,05

Tablo 5'te sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin yaşlarına göre çocukluk dönemi örselenme yaşantılarına bakıldığında toplam ölçek puanında ve duygusal istismar alt ölçeğinde anlamlı fark görülmüştür. Buna göre yaşı 21-23 arası olan öğrenciler yaşları 18-20 arası olan öğrencilere göre daha fazla örselenme ve duygusal istismar yaşamıştır. Çağatay (2014)'ın yaptığı araştırmada ise öğrencilerin yaşlarına göre cinsel istismar ve duygusal istismar alt ölçeklerinde anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0,05). Buna göre; 18-21 yaşındaki öğrenciler 22-25 ve 26-33 yaş arasındaki öğrencilere göre daha fazla cinsel istismar ve duygusal istismar yaşamıştır.

Tablo 6: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Baba Mesleğine Göre Çocukluk Örselenme Yaşantılarına İlişkin ANOVA Testi Sonucu

Alt Ölçekler	Baba mesleği	N	X	Sd	f	p	Anlamlı fark
Toplam	Çalışmıyor	6	47,17	13,01	1,51	0,20	
	İşçi	44	37,45	9,09			
	Memur	31	43,26	15,29			
	Emekli	43	43,49	16,21			
	Diğer	27	40,15	16,41			
Fiziksel ihmal	Çalışmıyor	6	10,33	2,66	0,52	0,72	
	İşçi	44	8,61	2,48			
	Memur	31	8,42	3,09			
	Emekli	43	8,56	3,57			
	Diğer	27	8,41	3,30			
Duygusal ihmal	Çalışmıyor	6	12,33	2,16	1,60	0,18	
	İşçi	44	10,64	2,75			
	Memur	31	12,19	3,78			
	Emekli	43	11,47	2,74			

	Diğer	27	10,81	2,97			
Fiziksel istismar	Çalışmıyor	6	6,83	3,54	1,35	0,25	
	İşçi	44	5,77	1,80			
	Memur	31	6,87	3,04			
	Emekli	43	7,30	4,27			
	Diğer	27	6,19	3,55			
Cinsel istismar	Çalışmıyor	6	7,50	3,21	1,03	0,39	
	İşçi	44	5,68	2,42			
	Memur	31	7,35	4,45			
	Emekli	43	6,81	4,07			
	Diğer	27	7,00	5,29			
Duygusal istismar	Çalışmıyor	6	10,17	4,26	3,30	0,01*	1-2 2-4
	İşçi	44	6,75	2,17			
	Memur	31	8,42	4,37			
	Emekli	43	9,35	4,12			
	Diğer	27	7,74	3,94			

*p<0,05

Tablo 6'da Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin baba mesleğine göre çocukluk örselenme yaşantılarına ilişkin Anova testi sonucuna bakıldığında baba mesleği ile duygusal istismar alt ölçeği arasında anlamlı fark bulunmuştur. Buna göre; babası çalışmayan öğrenciler ve emekli olan öğrenciler babası işçi olan öğrencilere göre daha fazla duygusal istismar yaşamaktadır. Ezen ve Açıköz (2017)'ün yaptığı çalışmada ise öğrencilerin babasının çalışma durumuna göre çocukluk örselenme yaşantıları ölçeğinde anlamlı fark bulunmamıştır (p>0,05). Bostancı vd., (2006)'nin yaptığı çalışmada da baba mesleği ve çocukluk çağı örselenmesi arasında anlamlı fark bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 7: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Anne Mesleğine Göre Çocukluk Örselenme Yaşantılarına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonucu

Alt Ölçekler	Anne mesleği	N	Sıra ortalaması	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Toplam	Ev hanımı	129	77,32	4	1,68	0,79	
	İşçi	14	80,36				
	Memur	4	55,25				
	Emekli	2	58,5				
	Diğer	3	63,67				

Fiziksel ihmal	Ev hanımı	129	76,33	4	10,57	0,03*	2-3
	İşçi	14	99,61				
	Memur	4	24,88				
	Emekli	2	64,25				
	Diğer	3	53,17				
Duygusal ihmal	Ev hanımı	129	77,4	4	0,69	0,95	
	İşçi	14	71,46				
	Memur	4	79,75				
	Emekli	2	59,5				
	Diğer	3	68,17				
Fiziksel istismar	Ev hanımı	129	77,91	4	2,15	0,71	
	İşçi	14	68,79				
	Memur	4	65,88				
	Emekli	2	51,5				
	Diğer	3	82,5				
Cinsel istismar	Ev hanımı	129	76,38	4	2,56	0,63	
	İşçi	14	83,68				
	Memur	4	59				
	Emekli	2	59				
	Diğer	3	83,33				
Duygusal istismar	Ev hanımı	129	77,81	4	1,05	0,9	
	İşçi	14	68				
	Memur	4	64,5				
	Emekli	2	69,5				
	Diğer	3	80,33				

*p<0,05

Tablo 7 incelendiğinde sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin anne mesleğine göre çocukluk örselenme yaşantıları ölçeğinin fiziksel ihmal alt boyutunda anlamlı fark görülmüştür. Buna göre annesi işçi olan öğrenciler annesi memur olan öğrencilere göre daha fazla fiziksel ihmale

uğramaktadır ($p<0,05$). Bu durumun nedeni işçi olmanın daha uzun mesai saatlerini kapsadığı, zaman zaman gece de çalışmak gerektiği ve ücretinin daha düşük olması nedeniyle annelerin çocuklarını fiziksel olarak ihmal ettiği düşünülebilir. Bostancı vd., (2006)'nin yaptığı çalışmada ise anne mesleği ve çocukluk çağı örselenmesi arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 8: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Aile Yapısına Göre Çocukluk Örselenme Yaşantılarına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonucu

Alt Ölçekler	Aile yapısı	N	Sıra ortalaması	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Toplam	Çekirdek	122	75,79	2	3,26	0,2	
	Geniş aile	26	73,87				
	Tek ebeveynli aile	4	115,38				
Fiziksel ihmal	Çekirdek	122	78,03	2	1,72	0,42	
	Geniş aile	26	67,23				
	Tek ebeveynli aile	4	90,12				
Duygusal ihmal	Çekirdek	122	76,71	2	1,94	0,38	
	Geniş aile	26	71,35				
	Tek ebeveynli aile	4	103,62				
Fiziksel istismar	Çekirdek	122	76,03	2	3,04	0,22	
	Geniş aile	26	73,88				
	Tek ebeveynli aile	4	107,75				
Cinsel istismar	Çekirdek	122	74,9	2	6,87	0,03*	1-3 2-3
	Geniş aile	26	77,63				
	Tek ebeveynli aile	4	118				
Duygusal istismar	Çekirdek	122	75,25	2	3,52	0,17	
	Geniş aile	26	76,23				
	Tek ebeveynli aile	4	116,38				

* $p<0,05$

Tablo 8’de sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin aile yapısına göre çocukluk örselenme yaşantılarına bakıldığında aile yapısı ve ölçeğin cinsel istismar alt ölçeği arasında anlamlı fark bulunmuştur. Buna göre; tek ebeveynli ailelerde çekirdek ailelere ve geniş ailelere göre cinsel istismar yaşama oranının daha fazla olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Ezen ve Açıkgöz (2017)’ün yaptığı çalışmada ise çekirdek aile yapısındaki ailelerde, annelerin çocukken daha fazla örselendiği belirlenmiştir. Çengel vd., (2007)’nin yaptığı çalışmada da istismara uğrayan çocukların yarıdan fazlasının çekirdek aileye sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlardan yola çıkarak çekirdek ailede veya tek ebeveynli ailede çocukların daha fazla örselenmeye maruz kaldığı, tahmin edilenin aksine geniş ailelerde çocukların örselenme oranlarının daha düşük olduğu söylenilebilir.

Tablo 9: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Ailede Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Çocukluk Örselenme Yaşantılarına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonucu

Alt Ölçekler	Ailede kaçınıcı çocuk	N	Sıra ortalaması	sd	x2	P	Anlamlı fark
Toplam	1.	65	62,6	5	13,16	0,02*	1-2 1-3
	2.	55	87,2				
	3.	18	91,67				
	4.	11	86,14				
	5.	1	58,5				
	6.	2	53,5				
Fiziksel ihmal	1.	65	71,21	5	2,14	0,83	
	2.	55	81,82				
	3.	18	81,75				
	4.	11	73,64				
	5.	1	66,5				
	6.	2	75,75				
Duygusal ihmal	1.	65	67,31	5	6,88	0,23	
	2.	55	83,74				
	3.	18	84,5				
	4.	11	87,95				
	5.	1	66				
	6.	2	46,5				
Fiziksel istismar	1.	65	67,19	5	10	0,08	
	2.	55	83,05				
	3.	18	89,11				

	4.	11	84,91				
	5.	1	51,5				
	6.	2	51,5				
Cinsel istismar	1.	65	64,58	5	19,21	0,00*	1-2 1-3 1-4 1-5
	2.	55	82,64				
	3.	18	90,58				
	4.	11	92,36				
	5.	1	121				
	6.	2	59				
Duygusal istismar	1.	65	61,14	5	17,39	0,00*	1-2 1-3
	2.	55	89,54				
	3.	18	91,83				
	4.	11	83,68				
	5.	1	25,5				
	6.	2	65,25				

Tablo 9’da sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin ailede kaçınıcı çocuk olduğuna göre çocukluk örselenme yaşantılarına ilişkin Kruskal Wallis testi sonucuna bakıldığında toplam çocukluk örselenme yaşantılarında, cinsel istismar ve duygusal istismar puanlarında anlamlı fark görülmüştür ($p<0,05$). Buna göre; ailedeki ilk doğan çocuk olan öğrenciler ailede ikinci ya da üçüncü olarak doğan öğrencilere göre daha az örselenmeye, duygusal ve cinsel istismara maruz kalmaktadır. Bu duruma ek olarak ailede ilk doğan çocuklar da dördüncü ya da beşinci doğan öğrencilere göre daha az cinsel istismara maruz kalmaktadır. Ezen ve Açıköz (2017)’ün yaptığı çalışmada ailede çocuk sayısı arttıkça çocukların örselenme durumlarının arttığı saptanmıştır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada (Özen vd., 2007), öğrencilerin çocukluk dönemi örselenmişlik puanlarının yüksek çıkmasının nedenleri arasında ailelerin çocuk sayısının fazlalığından da bahsedilmiştir. 1026 öğrenci üzerinde yapılan bu araştırmada (Özen vd., 2007:83), Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği puanlarındaki artış ile kardeş sayısı arasında pozitif korelasyon saptanmıştır. Güler vd., (2002)’nin yaptığı çalışmada da çocuk sayısının artmasıyla annelerin fiziksel ihmal ve istismar davranışında buldukları görülmüştür. Bu sonuçlar yapılan bu araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Yapılan bu çalışmada da ilk doğan çocukların diğerlerine göre daha az örselendiği görülmüştür.

Tablo 10: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Çocukluklarını Kiminle Geçirdiğine Göre Çocukluk Örselenme Yaşantılarına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonucu

Alt Ölçekler	Çocukluğunuzda kimle yaşadınız	N	Sıra ortalaması	sd	x2	p	Anlamlı fark
Toplam	Anne,baba,kardeş	136	75,4	3	1,76	0,62	
	Yalnız anne ve kardeş	6	72,17				

	Yalnız baba ve kardeş	2	98,5				
	Akrabalar	8	92,94				
Fiziksel ihmal	Anne,baba,kardeş	136	75,23	3	2,55	0,47	
	Yalnız anne ve kardeş	6	76,92				
	Yalnız baba ve kardeş	2	119,75				
	Akrabalar	8	87				
Duygusal ihmal	Anne,baba,kardeş	136	75,54	3	3,45	0,33	
	Yalnız anne ve kardeş	6	61,67				
	Yalnız baba ve kardeş	2	89				
	Akrabalar	8	100,75				
Fiziksel istismar	Anne,baba,kardeş	136	74,72	3	3,38	0,34	
	Yalnız anne ve kardeş	6	85,42				
	Yalnız baba ve kardeş	2	101,25				
	Akrabalar	8	93,94				
Cinsel istismar	Anne,baba,kardeş	136	75,44	3	7,79	0,05*	1-4 2-4
	Yalnız anne ve kardeş	6	59				
	Yalnız baba ve kardeş	2	104,25				
	Akrabalar	8	100,69				
Duygusal istismar	Anne,baba,kardeş	136	75,99	3	0,31	0,96	
	Yalnız anne ve kardeş	6	76,42				
	Yalnız baba ve kardeş	2	87,75				

	Akrabalar	8	82,44				
--	-----------	---	-------	--	--	--	--

*P<0,05

Tablo 10 incelendiğinde sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin çocukluklarını geçirdikleri aile büyüklerine göre çocukluk örselenme yaşantılarına bakıldığında çocukluklarını geçirdikleri kişiler ile cinsel istismar alt ölçeği arasında anlamlı fark görülmüştür (p<0,05). Buna göre; çocukluğunda akrabaları ile kalan öğrenciler anne, baba, kardeşi ya da anne ve kardeşleri ile kalan öğrencilere göre daha fazla cinsel istismara maruz kaldığı görülmüştür. Bostancı vd., (2006)' nin yaptığı çalışmada yaşamlarının çoğunu akraba ve yurtda geçiren öğrencilerin duygusal istismar ve toplam puanları daha yüksek olarak bulunmuştur.

Tablo 11: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Ruhsal Hastalıklarına Göre Çocukluk Örselenme Yaşantılarına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonucu

Alt Ölçekler	Ruhsal hastalık	N	Sıra ortalaması	Sd	x2	p	Anlamlı fark
Toplam	Evet	6	102,92	2	2,69	0,26	
	Hayır	132	75,52				
	Şüpheleniyorum	13	68,46				
Fiziksel ihmal	Evet	6	89	2	1,08	0,58	
	Hayır	132	76,28				
	Şüpheleniyorum	13	67,19				
Duygusal ihmal	Evet	6	101,5	2	2,86	0,24	
	Hayır	132	75,86				
	Şüpheleniyorum	13	65,69				
Fiziksel istismar	Evet	6	96,17	2	3,19	0,2	
	Hayır	132	76,25				
	Şüpheleniyorum	13	64,15				
Cinsel istismar	Evet	6	102,67	2	6,11	0,05*	1-2
	Hayır	132	76,05				1-3
	Şüpheleniyorum	13	63,23				
Duygusal istismar	Evet	6	104,42	2	2,75	0,25	
	Hayır	132	74,77				
	Şüpheleniyorum	13	75,42				

*P<0,05

Tablo 11'de sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin ruhsal hastalıklarına göre çocukluk örselenme yaşantılarına ilişkin Kruskal Wallis testi sonucuna bakıldığında öğrencilerin ruhsal hastalık yaşama durumlarına göre cinsel istismar alt ölçeği ile anlamlı fark görülmüştür (p<0,05). Buna göre; ruhsal

rahatsızlığı olan ya da ruhsal rahatsızlığı olduğundan şüphelenen öğrencilerin, ruhsal rahatsızlığı olmayan öğrencilere göre çocukluk döneminde cinsel istismara uğrama durumları daha fazladır. Bostancı vd., (2006)'nin yaptığı çalışmada çocukluk çağındaki örselelenmenin depresif belirtileri etkilediği saptanmıştır. Şahin Demirkapı (2013)'nin yaptığı çalışmada da psikiyatrik ilaç kullanan öğrencilerin çocukluk çağı travması yaşadığı görülmüştür.

Tablo 12: Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Şiddete Başvurma Durumuna Göre Çocukluk Örselenme Yaşantılarına İlişkin ANOVA Sonucu

Ölçek Alt faktörler	Şiddete Başvurma	N	X	sd	f	P	Anlamli fark
Toplam	Çoğunlukla şiddete başvururum	3	68,33	23,18	6,03	0,00*	1-2 1-3
	Bazen şiddete başvururum	61	41,3	11,06			
	Hiçbir zaman şiddete başvurmam	88	40,18	15,17			
Fiziksel ihmal	Çoğunlukla şiddete başvururum	3	11	2,65	0,98	0,38	
	Bazen şiddete başvururum	61	8,61	2,8			
	Hiçbir zaman şiddete başvurmam	88	8,48	3,26			
Duygusal ihmal	Çoğunlukla şiddete başvururum	3	16,67	3,51	5,13	0,01*	1-2 1-3
	Bazen şiddete başvururum	61	11,11	2,85			
	Hiçbir zaman şiddete başvurmam	88	11,2	3			
Fiziksel istismar	Çoğunlukla şiddete başvururum	3	10,67	5,03	2,51	0,08	
	Bazen şiddete başvururum	61	6,57	2,68			
	Hiçbir zaman şiddete başvurmam	88	6,39	3,55			
Cinsel istismar	Çoğunlukla şiddete başvururum	3	14,67	6,66	6,76	0,00*	1-2 1-3
	Bazen şiddete başvururum	61	6,61	3,26			
	Hiçbir zaman şiddete başvurmam	88	6,4	4,1			
Duygusal istismar	Çoğunlukla şiddete başvururum	3	15,33	8,39	6,56	0,00*	1-2

Bazen şiddete başvururum	61	8,39	3,43			1-3
Hiçbir zaman şiddete başvurmam	88	7,72	3,62			

*p<0,05

Tablo 12’de sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin şiddete başvurma durumuna göre çocukluk örselenme yaşantılarına ilişkin Anova sonucuna bakıldığında çocukluk yaşantıları ölçeği ile toplam ölçek puanı, duygusal ihmal, cinsel istismar ve duygusal istismar puanları arasında anlamlı fark görülmüştür (p<0,05). Buna göre çoğunlukla şiddete başvuran öğrenciler bazen veya hiçbir zaman şiddete başvurmayan öğrencilerden daha fazla örselenmiş, duygusal ihmale, cinsel istismara ve duygusal istismara maruz kalmıştır. Altınbaş vd., (2016)’nin üniversite öğrencilerinin çocukluk döneminde yaşadıkları örseleyici davranışların öfke durumları üzerine etkisiyle ilgili yaptıkları bir araştırmada örseleyici davranışlara muhatap olma arttıkça öğrencilerin bu davranışları model aldıkları, sürekli öfke düzeylerinin arttığı ve öfkelerini daha fazla dışarı yansıttıkları tespit edilmiştir. Bu duruma ek olarak, Çeçen ve Türk (2013)’ün ergenlerle yaptığı araştırmada da, istismar yaşayan öğrencilerin sürekli öfke puanlarının, istismar yaşamayan öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu; öfke kontrol puanlarının ise daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla çocukluk döneminde örselenmiş bireylerin, öfkelerini kontrol etmekte daha fazla zorlandıkları söylenebilir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma sosyal hizmet bölümü ile ön lisans sosyal hizmetler ve danışmanlık bölümü öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine göre çocukluk dönemi örselenmişliklerini incelemek için gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin cinsiyetlerine göre çocukluk dönemi örselenmişlikleri arasında anlamlı fark görülmemiştir. Buna karşın öğrencilerin yaşları, aile yapıları, ailede kaçınıcı çocuk oldukları, çocukluklarını kiminle geçirdikleri, anne baba mesleği, ruhsal hastalıklarının olma durumu ve şiddet gösterme durumları arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Buna göre yaşı 18-20 arasında olan, çoğunlukla tek ebeveynli ya da çekirdek ailede büyüyen, ailede ilk doğan olmayan, çocukluğunu akrabaları ile geçiren, annesi ev hanımı ve babası işçi olan, ruhsal rahatsızlığı olan çoğunlukla şiddet gösteren öğrencilerin diğer öğrencilere göre çocukluklarında daha fazla örselenme yaşadıkları söylenebilir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak; anne babanın mesleği dolaylı olarak eğitimi, bireylerin çocukluğunda yaşadığı ortam, kardeş sayısı gibi çocuğun ruhsal ve bedensel sağlığını etkileyecek faktörlerin onun örselenme yaşamasına neden olduğunu söyleyebiliriz. Bu duruma ek olarak; bireyin çocukluk döneminde yaşadığı travmatik ve örseleyici olaylar onun ruhsal sağlığını olumsuz etkilemekte ve yaşadığı olaylar karşısında şiddete başvurmaya neden olmaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda çocukluk döneminde meydana gelen örselenmenin kişinin tüm yaşamını etkileyeceği düşünüldüğünde;

- ✓ Anne babalara çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili eğitimler verilmesi ve konuya dair bilinçlendirilmeleri,
- ✓ Çocukların yaşamlarında örseleyici faktörlerin okullardaki rehber öğretmenler tarafından tespit edilip bu sorunların çözümü için harekete geçilmesi,
- ✓ Çocukların zamanının çoğunu okullarda geçirdikleri düşünüldüğünde ve okullardaki öğrenci mevcudiyeti de göz önüne alındığında okullara sosyal hizmet uzmanlarının atanarak aile ile çalışma uygulamasının gerçekleştirilmesi,
- ✓ Üniversitedeki öğrencilerden yaşadıkları örselenmenin sonucu ruh sağlığı iyi olmayanların tespit edilerek üniversitelerin rehberlik merkezlerinde danışmanlarla görüşülmesinin sağlanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, E. (1999). Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, MEB Yayınları.
- Altınbaş, H. K.; Aslan, G. K.; Ayyıldız, T. K.; Ayoğlu, F. N. & Veren, F., (2016). “Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Döneminde Yaşadıkları Örselleyici Davranışların Öfke Durumları Üzerine Etkisi”. TAF Preventive Medicine Bulletin, Cilt 15, Sayı 6, 518-524.
- Aral, G. (2001). “Çocuk Hakları Çerçevesinde Çocuk İhmal ve İstismarı”. Milli Eğitim Dergisi, 151: 36 -39.
- Aydın, O. & İşmen, A. E. (2003). “18- 25 Yaş Grubu Erkeklerde Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantısının İncelenmesi”. M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 18: 7-20.
- Bostancı, N.; Albayrak, B.; Bakoğlu, İ. & Çoban, Ş. (2006). “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmalarının Depresif Belirtileri Üzerine Etkisi”. New/Yeni Symposium Journal, 44 (2):100-106.
- Bozgün, K. & Pekdoğan, S. (2017). “Öğretmen Adaylarının Çocukluk Çağı Örselenmeleri İle Psikolojik İyi Olmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 12/4: 111-126.
- Çağatay, S.E. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantı Düzeyi İle Bağlanma Stilleri ve Savunma Mekanizmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çeçen, E. A. R. & Türk, Ş.B. (2013). “Ergenlerde Çocukluk Örselenme Yaşantıları ve Öfke İfade Tarzları ile Benlik Saygısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi”. International Journal of Human Sciences, 10 (1): 1421-1439.
- Çengel, K.E., Çuhadaroğlu, Ç.F. & Gökler, B.,(2007). “Demographic and Clinical Features of Child Abuse and Neglect Cases”. The Turkish Journal of Pediatrics, 49: 256-262.
- Doğan, T. & Bayar, Ö.(2018). “Çocuk Cinsel İstismarı: Geleceğin Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanları Ne Kadar Biliyor?” The Journal of International Social Research, Cilt: 11, Sayı: 55, 571-581.
- Doğanlı, B. & Karaörs, G.(2017). “Çocuk İstismarı ve Sosyal Devlet Kapsamında Çocuk İstismarına Yönelik Alınan Önlemler”. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 2 (7): 82-92.
- Ezen, M. & Açıkgöz, A. (2017). “Çocukların Örselenmesine Annelerin Örselenme Yaşantılarının Etkisi”. Kocaeli Medical J. 6 (3): 13-21.
- Güler, N.; Uzun, S.; Boztaş, Z. & Aydoğan, S.(2002). “Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı ve Bunu Etkileyen Faktörler”. C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, 24:128-34.
- Güneri Y. E. (2017). “Çocukluk Çağı Travması ve Benlik Saygısı”. International Journal of Social Sciences and Education Research, 3(1): 267-282.
- Haspolat, Y.K.; Karabel, M.; Karabel, D.; Kelekçi, S.; Tuncel, T.; Şen, V.; Uluca, Ü. & Tan, İ.(2016). “Ergen Polikliniğine Başvuran Olguların Sosyo Demografik Özelliklerinin Değerlendirilmesi”. Dicle Tıp Dergisi, 43 (1): 62-66.
- Karakuş, T. F. (2006). “Ergenlerde Algılanan Duygusal İstismar ile Sosyal Beceri Arasındaki İlişki”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaplan, S.; Pelcovitz, D. & Labruna, V. (1999). “Child and Adolescent Abuse and Neglect Research: A Review of the Past 10 Years”. Part I: Physical and Emotional Abuse and Neglect. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry, 38:1214-1222.
- Karasar, N. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

- Kars, Ö. (1996). Çocuk İstismarı: Nedenleri ve Sonuçları. Bizim Büro Basımevi, Ankara.
- Kaya, S.(2014). “Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği Kısa Formu’nun Türkçe’ye Uyarlanması”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Korkmaz, M.; Uysal, C.; Sivri, S.; Bozkurt, İ.; Bulut, K.; Şimşek, Ş.; Tıraşçı, Y. & Haspolat, K.(2014). “Cinsel Saldırı Sonrası Adli Tıp Bölümüne Başvuran Olguların Beden ve Ruh Sağlıklarının Değerlendirilmesi”. Dicle Tıp Dergisi, 41 (4): 656-661.
- Lampe, A. (2002). “The Prevalence of Childhood Sexual Abuse, Physical Abuse and Emotional Neglect in Europe”. Z Psychosom Med Psychother,48: 370-380.
- Örsel, S.; Karadağ, H.; Karaoğlan-Kahiloğulları, A. & Akgün-Aktaş, E. (2011). “Psikiyatri Hastalarında Çocukluk Çağı Travmalarının Sıklığı ve Psikopatoloji İle İlişkisi”. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 12: 130-136.
- Özen, Ş.; Antar, S. & Özkan, M. (2007). “Çocukluk Çağı Travmalarının Umutsuzluk, Sigara ve Alkol Kullanımı Üzerine Etkisi: Üniversite Son Sınıf Öğrencilerini İnceleyen Bir Çalışma”. Düşünen Adam, 20(2): 79-87.
- Pekdoğan, S., (2017). “Öğretmen Adaylarının Çocukluk Çağı Örselenmeleri ile Psikolojik Belirti Düzeylerinin İncelenmesi”. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30 (1): 191-208.
- Polat, O.(2007). Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı 1: Tanımlar. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Şahin D. E. (2013). “Çocukluk Çağı Travmalarının Duygu Düzenleme ve Kimlik Gelişimine Etkisi ve Bunların Psikopatolojiler İle İlişkisi”. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Taner, Y. & Gökler, B.(2004). “Çocuk İstismar ve İhmali: Psikiyatrik Yönleri”. Hacettepe Tıp Dergisi, 35: 82-86.
- Tıraşçı, Y. & Gören, S. (2007). “Çocuk İstismarı ve İhmali”. Dicle Tıp Dergisi, 34(1): 70-74.
- Yalçın, N.(2011). Türkiye’de Çocuk İstismarı ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Projesi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zeren, C.; Yengil, E.; Çelikel, A.; Arık, A. & Arslan, M. (2012). “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı İstismarı Sıklığı”. Dicle Tıp Dergisi, 39 (4): 536-541.
- Zerenoğlu, L.(2011). “Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleriyle Çocuklukta Örselenme Yaşantıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Zoroğlu, S.S.; Tüzün, Ş. V.; Kora, M.; et al. (2001). “Probable Results of Childhood Abuse and Neglect”. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2: 69-78.